

Russocki, Stanisław

"Kapituła katedralna w Płocku XII-XVI w. Studium z dziejów organizacji prawnej kapituł polskich", ks. Wojciech Góralski, Płock 1979 : [recenzja]

Przegląd Historyczny 73/1-2, 149

1982

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych, tworzonej przez Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został opracowany do udostępnienia w Internecie dzięki wsparciu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach dofinansowania działalności upowszechniającej naukę.

ks. Wojciech Góralski, *Kapituła katedralna w Płocku XII—XVI w. Studium z dziejów organizacji prawnej kapituł polskich*, Płockie Wydawnictwo Diecezjalne, Płock 1979, s. 325.

Jest to rozprawa habilitacyjna obroniona na Wydziale Prawa Kanonicznego KUL. Kontynuuje ona wzory polskiej historiografii przedmiotu (m.in. W. Abraham, S. Zachorowski, A. Vetulani). Praca została przygotowana w oparciu o całokształt dostępnych materiałów źródłowych, archiwalnych — (łącznie 29 pozycji, w tym niektóre, jak „Acta iudicialia Officialatus Plocensis” liczące po kilkanaście tomów), oraz drukowanych (blisko 70 pozycji), jako też obszerną literaturę przedmiotu (blisko 300 pozycji wielojęzycznych). Pomijając wstęp i zakończenie snuje autor swoje wywody w sześciu następujących rozdziałach: powstanie i rozwój kapituły (miała się ona wykształcić z dawniejszego, złożonego z mnichów benedyktyńskich prezbiterium biskupiego), jej skład, tryb obsadzania prałatur i kanonikatów, obowiązki i uprawnienia członków kapituły, ustrój rzeczonoj korporacji, wreszcie jej stosunki z biskupem. Obszerniej zachowany dopiero od XV w. materiał źródłowy pozwolił autorowi na znaczne wzbogacenie naszej wiedzy o samej kapitule płockiej schyłku wieków średnich, a także przez analogię, o innych tego typu korporacjach. W odniesieniu do czasów wcześniejszych wywody autora z konieczności mają charakter bardziej hipotetyczny i nie wykraczają w zasadzie poza krąg supozycji utrwalonych w historiografii. Nie ułatwia lektury tekstu bogato obesłanego przypisami (74 ich strony złożone nonparelem, wobec 300 stron tekstu) umieszczenie tych ostatnich na końcu każdego rozdziału.

S. R.

Studien zur Geschichte des sächsisch-magdeburgischen Rechts in Deutschland und Polen, hrsg. von D. Willoweit, W. Schich, „Rechtshistorische Reihe” t. X, Peter Lang Verlag, Frankfurt/M. 1980, s. 192.

Jest to zbiór dziesięciu referatów wygłoszonych na odbytym w 1977 r. w Krakowie spotkaniu historyków prawa Polski, Berlina Zachodniego i RFN. Goście zaprezentowali w tomie pięć tekstów omawiających kolejno: aktualny stan badań w RFN i Berlinie nad penetracją prawa niemieckiego do Polski (J. Fechner, s. 1—21), początki ekspansji prawa magdeburgskiego na ziemię słowiańskie, na wschód od środkowej Łaby (W. Schich, s. 22—61), wzajemne relacje prawa miejskiego Magdeburga i saskiego prawa ziemskiego (J. Weitzel, s. 62—93), nowe spojrzenie na problem formowania się na gruncie Śląska, a nie przynieszenia już w gotowej postaci przez Niemców tzw. zasady „osobowości prawa” (D. Willoweit, s. 94—115), wreszcie późniejsze przemiany i literaturę prawa sasko-magdeburgskiego wieków XVI—XVIII (H. Schip, s. 163—190). Autorzy polscy, niestety w znacznie bardziej sumarycznej postaci zaprezentowali wyniki badań nad takimi kwestiami jak — źródła prawa niemieckiego w średniowiecznym Poznaniu (W. Maisel, s. 116—121), sąd sześciu miast (L. Łysiak, s. 122—130), stosunki majątkowe w miastach polskich doby renesansu (K. Bukowska-Gorgoni, s. 130—144), miejsce prawa sasko-magdeburgskiego w ogólnej hierarchii norm obowiązujących w Polsce, widziane oczami jurystów XVI—XVII w. (I. Kwiatkowska, s. 145—149), wreszcie szesnastowieczną literaturę poświęconą temuż prawu (L. Pauli, s. 150—162).

S. R.